

GNR. 77 KORSNES

Gnr. 77 *Korsnes* ligger ytterst i Tysfjorden på fjordens sørside. I øst går eiendoms-grensa mot gnr. 76 *Leiknes*, i vest mot gnr. 80 *Tysnes*, og over Korsnesheia mot nevnte *Tysnes* og gnr. 81 *Molvik*. Kystlinja mot Tysfjorden er en meget krynglete, hvor vi både finner Korsneset, Korsnesvika og Herrøvika. I sjøen utenfor gården finner vi forøvrig en rekke holmer og skjær, som har vært med på å gjøre landgangen på *Korsnes* til ei utfordring siden langt tilbake i tid. Her kan nevnes; *Korsnesholmen*, *Johaugskalskjæret*, *Orskalskjæret* og *Fiskholmen*. Den gamle kirka fra *Hulløy*, senere *Kjøpsnes*, som ble reist her for over 100 år siden, er sammen med handelsstedet det viktigste landemerket på *Korsnes* i vår tid.

Gårdsnavnet "Korsnes" [kårsnés] har trolig sin bakgrunn i et sjømerke, som trolig var reist her i gammelt tid, med form som et kors. Eldre skriveformer av den muntlige formen er "Korsnes" 1660, "Kaarsnes" 1793, og "Korsnæs" 1802.

Jordsmonnet på *Korsnes* består av mineraljord etter avleiring på tidligere havbunn, med større områder med organisk jord i utmarka. Gården regnes derfor for å ha lav til middels bonitet.

Korsnes i de eldste tider

Som ytterste gård langs Tysfjorden har *Korsnes*, trolig siden folk slo seg ned her, vært et bindeledd mellom den indre fjorden og omverden. Vi vet ikke med sikkerhet hvor langt tilbake i tid det har eksistert faste bosetninger her, for de første bosetterne visste å leve etter naturens premisser. Det første konkrete sporet etter mennesker er en pilspiss i skifer, funnet en fot under jorda på kirkegården. Den bearbejdede steinbiten har blitt datert tilbake til den yngre steinalderen, som i Norge blir regnet for perioden mellom 4000 og 1800 år før vår tidsregning. Det samiske "veidefolket" var i denne perioden hovedsakelig fangstfolk, spesialisert på jakt på villrein. Dette kjenner vi også igjen fra *Leiknes*, hvor et

av de største innrissede bildene i berget er nettopp en rein. Fram mot 1600-tallet utviklet kulturen i Tysfjord seg gradvis mot det vi i dag regner for den sjøsamiske driftsmåten, hvor et stasjonært husdyrhold, med sommerbeiter rundt om i fjorden, var viktigste næringsvei. I samme periode ble *Korsnes* ryddet, og regnes derfor i dag som en av de gamle finnerydningene. Det later likevel til at drifta må ha vært minimal, for ved starten av vårt skriftlige kildetilfang var ikke jorda i bruk av en samisk oppsitter. Dette kan ha hatt sammenheng med at jordsmonnet på gården hadde en langt under gjennomsnittlig bonitet.

1600-tallet

Ved inngangen til 1600-tallet regner vi det som trolig at det i Tysfjorden ikke var bosatt nordmenn. De første nordmenn dukker ikke opp i skattematene før i jordeboka over "kronens og stiftens gods" fra 1611. Her var *Korsnes*, som en av de fire første gårdene i Tysfjord, bosatt av en nordmann, Gregers Anndersønn, som bygslet eiendommen mot ½ pund fisk i landskyld. Landskylda er uvanlig lav til helt gårdsbruk å være, da de omliggende gårdene til sammenligning lå i området mellom 1 ½ til 3 pund fisk [1 våg]. Fastsettinga av landskylda kan sees i sammenheng med den lave boniteten, som ikke gjorde jorda spesielt drivverdig. Gregers Anndersønn bygslet kongens jord fram til 1620. I en interimperioden finner vi at Niells Rasmussen var leilending på *Korsnes* mellom 1622, trolig fram til om lag 1625. Da Niels Mortensen overtok bygselen fra 1626 og 1627, var ikke dette på grunnlag av fullverdig drift, men som gressleie. Jordeboka for 1645 og 1646 Oppgir at Lauridz Lauredzen bygslet *Korsnes* mot ½ pund i skyld. Mer vet vi ikke om ham enn at han trolig delte eiendommen med husmann "Siffuer", som er oppført som er oppført i mantallet over husmenn for 1659 og 1660. For sine rettigheter måtte Siffuer betale 18 skilling årlig til kongen.

Korsnes matrikuleres

Med kongens voksende interesse for skatteinnkreving i det udefinerte grenselandet som Nord-Norge fremdeles var, vokste det seg fram et behov for kartlegging av ressurser. I 1666 og 1667 ble det derfor foretatt en eksaminasjon av alle gårder, samiske som norske, for en korrekt fastsettelse av skatter og avgifter. Etter besøket på *Korsnes* ble det slått fast at oppsitter Johannes Nielsen kunne så ½ tønne korn. Han kunne for øvrig sanke nok høy fra engene til å fø 2 kyr, 1 kalv, 4 sauer og 2 geiter. Det ble for øvrig bokført at "dette er et fiskersæte, och nyeig ryddet, [skylden] kand icke høyere legges". Vi ser dermed at plassen, i lys av sin geografiske lokalisering, var i ferd med å etablere seg som noe mer enn et rent gårdsbruk. Som "fiskersete" var gården et sentralt punkt i handelen av fisk fra Lofoten til Bergen. For disse rettighetene måtte Johannes Nielsen betale 18 skilling i leidangskatt til kongen og korn- og ostepeskatt som avgift til kirka.

1700-tallet

Mellom 1660-tallet og starten av 1700-tallet utviklet handelsvirksomheten seg til også å omfatte varehandel med folket innover i fjordene. I 1714 betalte Trondheimsborger Mogens Jensen 1 pund fisk i grunnleie for retten til å ha ett hus stående på eiendommen. Med Mogens inntredelse på *Korsnes* fikk stedet offisielt tittelen "borgerleie", som fortalte at her var bosatt en borger med kongelige privilegier til å drive handel. Hvor lenge Mogens Jensen drev handelsstedet vet vi ikke, men mye tyder på at det ikke var snakk om helårsdrift eller at han etablerte seg her med familien på permanent basis. Mellom 1718, som er siste oppføring i skattemanntallet, og 1748 skal handelsstedet ha gjennomgått et betydelig forfall. Da Niels Weilandt i 1748 viste interesse for å gjenoppta handelsvirksomheten på stedet, var det lite igjen å hente av brukbar boligmasse.

Niels Weilandt f. 1711 fra Bergen, giftet seg i 1738 med Helene Pedersdatter

Aagaard f. 1698, fra *Skarberg* i Tysfjord. Etter blant annet å ha blitt foreldre til datteren Inger Catarina i 1641, mottok Niels pastor Friises bevilgning på borgerleiet *Korsnes* den 10. juli 1748. Mot 18 riksdaler fikk han nå mulighet til å gjenoppbygge Mogens Nielsen nedlagte og forfalne handelssted.

I 1861 ble Niels Weilandt enke-mann etter Helene Aagaards bortgang, men til tross for tapet av kona var han ikke ensom på handelsstedet. I manntallet over Lødingen for 1762 finner vi at det i alt var bosatt 11 personer på "Korsnæs". Borger Niels Weilandt hadde datteren Inger Catrina boende hos seg, og arbeidet her sammen med tjenestedrengene Christen Christensen, Ole Tommessen, Anders Jacobsen, Jacob Jensen og tjenestejentene Wendel Sørensdatter og Helena Jacobsdatter. På *Korsnes* var det i 1862 også bosatt en liten familie bestående av innerstene Amund Christensen, hans kone og deres sønn Christian.

Farskapssak

Fra midten av 1760-tallet utspant det seg en svært omfattende farskapssak i rettsvesenet med utspring fra *Korsnes*. I 1863 ble Helene Jacobsdatter, tjenestejenta hos Niels Weilandt, med barn. Etter barnets fødsel erkjente hun over for menigheten at Ole Larsen, som var gift på *Leiknes*, var barnets far. Ole klart, blant annet gjennom et såkalt sannhetsvitne overfor menigheten, å frasi seg alle anklager i saken. Til høsttinget på Myklebostad i 1766 tok saken en ny vending, da Helene endret forklaring. Hun sto nå fast på at det var hennes tidligere husbond Niels Weilandt som var barnets far. Saken ble nå en føljetong på tingene i Lødingen, hvor vitneføringa var med på å sprengte alle tidsrammer. Først 13. oktober 1770, over 6 år etter at datteren Kiersten hadde kommet til verden, falt dommen. Fra tingboka kan vi lese:

"Det fantes [...] ingen mistanke mot herr Weilandt, og siden han protesterte

mot å bli pålagt å avlegge ed, så vil ikke dommeren driste seg til å kreve benektelsesed.”

Til tross for å ha bli gitt mulighet til å benekte de nevnte påstander overfor Gud og øvrigheten, slik Ole Larsen Leiknes hadde gjort, lot Niels Weilandt muligheten gå fra seg. Dommerens problemer med å presse tiltalte på dette punktet forteller noe om Weilandts maktposisjon. Utfallet av det hele ble Helena Jacobsdatters domfellelse for ”leiermål” og løgnaktighet. Da man anså det som for kostbart for allmuen å sende henne til arbeid i Trondheims tukthus, ble hun i stedet dømt til 12 lodd sølv i bøter og arbeid på livstid i Finnmark. Rettssaken gir oss et innblikk i en rekke fasetter av samfunnet på 1760- og 1770-tallet. Ikke bare forteller saken noe om kirka og religionens sterke grep om rettsvesenet, men også rettspraksisen overfor kvinner. Til sist er det med interesse å se at arbeid i vårt nordligste fylke ble dratt fram som et middel for avstraffelse.

Før rettssaken mot Niels Weilandt var over hadde han rukket å gifte seg på ny. I 1766 inngikk han ekteskap med Ane Maria Hasse. Over de neste årene fikk paret to barn; Thomas Viger f. 1767, og Birgitta Kristina f. 1768. Fram mot hans død i 1786 bygde Niels Weilandt opp handelsstedet på *Korsnes*. I dag finner vi spor etter byggeaktiviten gjennom stabburet og bårstua, som begge ble bygget i siste kvartal av 1700-tallet. Vi vet også at det i testamentet etter Weilandt inngikk ei mindre stue, ei brygge og to fiskehus. Etter Niels bortgang overtok sønnen Thomas Weilandt farens virke.

Veien mot selveie

I 1887 giftet Thomas seg med Bergitta Lind. Paret forble barnløse fram til hennes bortgang rundt 1800.

9. mai 1788 mottok Thomas Weilandt kongelig bevilgning til å drive bondehandel på borgerleiet *Korsnes*. Bare dager etter at han mottok bevilgningen begjærte Weilandt på tinget at han ville

bygge en slagbåt med tømmer fra Saugvannets allmenning. Slagbåten hadde form som ei jekt, og ble vanligvis brukt til omførselshandel og fisketransport. Med en lastekapasitet på 5 lester, eller om lag 13 tonn, kunne Thomas utvide vareleveransene innover i Tysfjorden.

Selv om både hans far Niels og hans selv hadde mottatt skjøter og bevilgninger for handelsvirksomhet, var ikke selve gården på *Korsnes* i familiens eie. Dette kom ikke i stand før 29. januar 1793, da Thomas Weilandt mottok kongeskjøte på ”nr. 84 Kaarsnes”, med 9 mark i skyld, mot en kjøpesum av 28 riksdaler.

Forbrukersaker inn for retten

Gjennom 1790-tallet dannes det gjennom tingbøkene et bilde av Thomas Weilandt som en svært bestemt mann, som ikke var redd for å trekke folk for retten. I 1791 saksøkte han festedrengen Ole Eriksen på *Kjårnes* for ikke å ha møtt til avtalt og forhåndsbetalt arbeid. Om Thomas hadde en god sak denne gangen var det verre med søksmålet mot Ole Aanetsen på *Lysvoll* i 1796. Ole, som nå nærmest lå på dødsleiet, solgte i 1794 et haglegevær til Weilandt for 5 riksdaler. For å sikre at våpenet var av god kvalitet, ga Aanetsen en lovnad om at han ville ta det tilbake for samme sum om Thomas Weilandt ikke var fornøyd. Nå 1 ½ år etter kjøpet hadde Weilandt kommet fram til at hagla ikke kunne brukes. Tenne-mekanismen på våpenet var av typen flintlås. Når flinten slo ned mot fengstålet, antente det fengkruttet, som gjennom fenghullet brant inn til selve kruttladningen i våpenet. Weilandts påstand var at dette fenghullet var for romt, noe som førte til at mye av kruttets kraft gikk tilbake gjennom fenghullet i stedet for ut gjennom haglemunningen. Thomas hadde trolig hatt en god sak om han hadde levert våpenet tilbake til Ole Aanetsen innen rimelig tid, men nå hadde det som nevnt gått år og dag. Graverende for Weilandt var det også at han hadde påført hageskjeftet en skade, og at en manglende skrue hadde blitt erstattet

med en spiker. Før utfallet av saken var klart hadde Aanetsen gått bort. 18. mai 1797 ble Thomas Weilandt dømt for "unyttig trette" etter forordningen av 25. september 1735. Han måtte derfor betale fattigkassen 1 riksdaler, og tilsvarende til justiskassen. Boet etter Ole Aanetsen ble samtidig tilkjent 5 riksdaler 3 mark for saksomkostninger. Fra saken ser vi at forbrukerklager allerede var en del av rettspraksisen før 1800-tallet, men som vi har sett gjaldt det også den gang da å ha en legitim sak for å vinne fram i rettsvesenet. Etter nederlaget i 1797 stevnet aldri Thomas Weilandt noen igjen.

1800-tallet

Ved folketellinga i 1801 besto "Korsnæs" av to husstander. Enkemann Thomas Weilandt drev i tillegg til handelsstedet og gjestgiveriet gårdsbruk. Til å hjelpe seg hadde han i alt seks tjenere; Ole Nielsen, Ane Pedersdatter, Agata Larsdatter, Isaac Abrahamsen, Martha Christensdatter og Kirsten Esaiasdatter. Sistnevnte hadde bleiebarnet Berit Svendsdatter og sin "uekte" datter Sara Pedersdatter hos seg. Den andre husstanden i 1801 var en husmannsplass hvor Peder hristensen, kona Dorthe Gabrielsdatter og barna Gabriel og Malena livnærte seg som jordløse fiskere. Vi kan dermed anta at Dorthe også var en del av Thomas Weilandts arbeidsstab mens Peder arbeidet på havet som fisker. I 1801 var det dermed totalt bosatt 13 personer på *Korsnes*.

Etter å ha levd som enkemann i noen år, giftet Thomas seg i 1801 med tjenestejenta Kirsten Esaiasdatter f. 1769. Over de neste årene ble paret foreldre til; Anne Marie f. 1802, Bergithe Kristina f. 1803, og Niels f. 1804. Sammen fortsatte Kirsten og Thomas å utvikle handelsvirksomheten på *Korsnes*. Forhandlingsprotokollen, som ble utarbeidet i forbindelse med matrikuleringsarbeidet i 1820, forteller at lnr. 157 "Korsnæs" hadde en oppsitter, Thomas Weilandt. Her ble sådd 1 tønne bygg og ¼ tønne rug, og enga ga nok fôr til å fø 1 ku og 6 småfe. Som

tidligere fantes det ikke god dyrkingsjord eller utmarksbete på *Korsnes*, og skog var ikke et tilgjengelig gode. Selv om gården hadde tilgang på fisk til daglig føde ble lnr. 157 gitt proporsjonstallet 3, noe som rangerte gården på det laveste sjiktet i Tysfjord. Ettersom skattesystemet var tett knyttet opp mot jordeie og produksjonstall, slapp Weilandt-familien unna store deler av den skatlegginga som rendyrkede fiskebønder måtte svare.

Nye krefter overtar

I 1821 giftet Kirsten og Thomas datter Anne Marie seg med Nils Norbye f. 1796, som kom fra Øvre Hårstad i Selbu. Samme år ble paret foreldre til sønnen Hermann Arentz. Anne Marie døde i forbindelse med neste fødsel i 1823. Datteren, som overlevde fødselen, fikk navnet etter sin mor Anne Marie. Før året var omme måtte Nils sende bud på presten for også å gravlegge sin lille datter.

I 1827 giftet Nils Norbye seg med sin tidligere svigerinne, Bergithe Kristina Weilandt. På *korsnes* ble paret foreldre til; Thomas f. 1828, Joris Chistine f. 1829, Niels f. 1830, Anne Marie f. 1832, Anne Elisabeth f. 1833, og Kirsten Sophie f. 1836. Samme år som ekteskapsinngåelsen mottok, de to Thomas Weilandts bygsel på 9 mark i *Korsnes* mot ei årlig landskyld på 2 spesidaler. Leieavtalen ble 23. mars 1829 til en permanent avtale. Nils Norbye kjøpte nå handelsstedet for til sammen 701 spesidaler. Av kjøpesummen ser vi at Weilandt-familien hadde bygd opp store ressurser på *Korsnes* siden Niels Weilandt flyttet hit fra Bergen i 1748. Verdien fortsatte å stige over de neste ti årene. Da Nils Norbye oppga drifta i 1841 ble handelsstedet, med de påstående husene, solgt til Bendict Normann for i alt 1200 spesidaler. Ved salget hadde Norbye allerede i noen år virket som lensmann i storkommunen Lødingen.

1860-tallet

Bendict Nikolai Normann f. 1811, var sønn av Berthe Nilsdatter og Nicolai Normann fra Elgsnes utenfor Harstad. Samme år som han bygslet *Korsnes* fra Nils Norbye ble Bendict gift med Magdalene Marie Olsdatter f. 1899, som var datter av Johan Wilhelm De la Hay på Brettesnes på Stor-Molla utenfor Svolvær. På *Korsnes* etablerte Magdalene og Bendict sin familie, som etter hvert kom til å bestå av barna; Bendikte f. 1840, Nikolai Engmann f. 1843, Johan Konrad f. 1844, Randinaldo f. 1846, Mathilde Elise f. 1847, Marius Martinus f. 1850, Karoline Fredrikke f. 1851, og Hanna f. 1854.

Etter overtakelsen av gjestgiveriet og handelsstedet på *Korsnes* begynte Bendict Normann å utvide sine investeringer i Tysfjord. Rundt 1850-tallet vokste fiskeeksporten fram som en stadig viktigere industri, og Normann ville ha en del av denne kaka. 31. mai 1850 ble lnr. 245 *Kalvik nedre* kjøpt for 109 spesidaler 60 skilling. Viktigste grunn til å overta eien-dommen var tilgangen til bergene hvor det kunne tørkes klippfisk. 25. mars 1856 ble også lnr. 258 *Leiknesbø vestre* kjøpt for 123 spesidaler, trolig av samme grunn som i *Kalvik*. En annen grunn til å skaffe seg jord var den svake gårdsproduksjonen på *Korsnes*. Når en ikke kunne skaffe fôr til dyrene rundt husene, måtte det hentes inn utenfra for å ha mulighet til å øke husdyrstokken. Vi kan av folketellinga i 1865 se en betydelig framgang siden registreringa i 1820. Magdalene Normann hadde siden 1855 vært enke og bestyrerinne på handelsstedet. Til tross for at hun var i enkestanden, ble det i driftsbygningen holdt 1 hest, 4 kyr, 9 sauer og 1 gris. Familiens svinehold er det først registrerte i Tysfjord. Den sandholdige jorda, som i foregående århundrer hadde gjort gården lite egnet til kornproduksjon, var nå velegnet til å dyrke poteter. Det ble derfor i alt satt 5 tønner. I 1865 var det bosatt 16 personer på *Korsnes*, hvor vi finner syv av Magdalenes barn, fem tjenestedrenger og piker, legds-

lemet Ingeborg Olsdatter, losjerende fisker Brede Kristiansen og lærerinnen Thea Aas fra Trondheim.

1870-tallet

Etter farens bortgang i 1855, ble Nikolai Engemann Normann stadig mer involvert i drifta av *Korsnes*. Vi kan fra folketellinga i 1865 lese at han allerede i en alder av 22 år hadde tatt over ansvaret for handelsvirksomheten på stedet. I 1871 giftet Nikolai seg med Marie Margrethe Heierdal f. 1847, fra Heierdal i Ringsaker i Hedemark. Samme år som ekteskapet ble inngått ble paret foreldre til datteren Magdeline. Ungeflokken ble senere også bestående av barna; Marta Dorthe Halvordine f. 1873, Christian August Heierdahl f. 1875, Magdalene Marie f. 1877, Bendikt Nikolai f. 1878, Leonarda f. 1879, Signe f. 1881, Borghild f. 1882, Ragnvald f. 1885, Sverre f. 1888, Leiv f. 1890, og Eigil f. 1892.

Utover 1870-tallet økte aktiviteten på *Korsnes* betraktelig. En voksende befolkning medførte flere dampskipsannløp og en mer omfattende handelsvirksomhet. I 1875 fungerte Nikolai Ingemann både som handelsmann, poståpner, og bedrev ekspedering av sild. På yrende handelsstedet hadde i alt 21 fastboende. Til å hjelpe seg i forretningen hadde Normann ansatt Oluf Vellin f. 1855, fra Bergen, som handelsbetjent. Med folkeveksten fulgte også behovet for kommunikasjon. På *Korsnes* finner vi det gjennom at Telegrafverket hadde etablert seg her. I 1875 var Bernt Olsen f. 1845, fra Mandal, ansatt som telegrafist, mens Simon Martin Nilsen f. 1848, fra Tysfjord, arbeidet som telegrafbud. Som eneste i sitt slag i Tysfjord, hadde også Hans Johan Johannessen fullt hyre som baker på gården. Hans var født i 1854, og vokste opp på Kjærringøy i Salten.

I tillegg til handelsvirksomheten hadde *Korsnes* i 1875 også et gårdsbruk. Her hadde drengen Johan Olsen f. 1840, fra Vågan, ansvaret med stell av 1 hest, 3 kyr, 7 sauer og 1 gris. På åkrene ble det for

øvrig dyrket både havre og poteter. Førstnevnte gikk trolig hovedsakelig til dyrefôr.

Fram til 1875 drev Nikolai Normann *Korsnes* i lys av sin fars bevilgning, men 30. desember 1875 ble han selveier av handelsstedet. Han mottok nå skjøtet på eiendommen etter sin avdøde far og sin mor for 4800,- kr. Over de neste årene fortsatte Nikolai å utvikle *Korsnes*. I dag finner vi spor etter hans tilstedeværelse gjennom brygga, ei lekestue, fjøsen og "Haavstua". "Haavstua" ble satt opp av en Gerhard Haav, og kan dateres til slutten av 1880-tallet. Dette vet vi ettersom Haav den 1. mai 1887 mottok en festeseddel fra Nikolai Normann på en tomt på eiendommen til å sette opp stua og et uthus. For øvrig ble stua i 1903 gitt fra Gerhard Haav til Magdalene Marie Normann. Andre spor etter Nikolai er den private kirkegården på *Korsnes*. Denne mottok han kongelig bevilgning for å bygge den 18. mai 1877. Av monumentale endringer er det likevel ingen som kan måle seg med oppføringa av kirka på *Korsnes* i 1889. Den hvite langkirka ble bygget på *Hulløy* i Tysfjord i 1791, men ble flyttet til *Kjøpsnes* i 1839. Folkeveksten i kommunesenteret tvang fram et nybygg i siste del av 1880-tallet. Den om lag hundre år gamle kirka endte derfor opp på *Korsnes*. Med sine 114 plasser har den siden den gang vært det religiøse samlingspunktet for den ytterste delen av fjorden.

Eierskifte

Nikolai Normann var handelsmann på *Korsnes* fram til 1896, da Waldemar Pettersen fra Valle, den 15. august, kjøpte handelsstedet på auksjon for 14.600,- kr. Hvorfor Normann solgte eiendommen vet vi ikke, men ut fra panteregisteret tyder mye på at økonomien i forretningene hadde hatt en nedadgående kurve. Denne skulle senere gjenspeile seg også hos Waldemar Pettersen.

1900-tallet

Ved århundreskiftet talte folketallet på gnr. 77 *Korsnes* hele 37 personer. Disse var bosatt på hovedbruket og på de to husmannsplassene "Furulund" og "Moen". På Furulund bodde strandsitter Laurits Bredesen, kona Ane Edwardsdatter og deres fire barn. Som strandsittere flest hadde ikke familien tilgang til jord, men livnærte seg av Laurits' arbeid som fiske. Selv om de ikke er nedtegnet i folketellinga, må en anta at Ane, i tillegg til å være husmor, også arbeidet for handelsmannen på *Korsnes*. På Moen bodde baker Hans Johannesen sammen med sin kone Anne Johannesen. I 1900 hadde paret en ungflokk på ti barn. Hovedbruket på *Korsnes* ble fremdeles drevet av Waldemar Pettersen og hans kone Anna. Waldemar f. 1857, var bosatt i Gildeskål før han i 1896 kjøpte handelsstedet. Hit flyttet han sammen med kona Anne f. 1859, fra Nesna, og deres fire barn; Walter Arthur f. 1882, Parelus f. 1884, Borghild f. 1887, Frida f. 1890, og Harald f. 1894. I 1900 kom også datteren Hjørdis til verden. Nikolai Normann var fremdeles post- og dampskipsekspeditør, mens kona Marie var "telefonistinde". Deres datter Magdeline f. 1871 arbeidet nå som "fotografistinde". Om lag 17 år senere skulle hun få følge av sine langt mer kjente søster Magdalene Normann f. 1877.

Fram mot 1900 investerte Waldemar Pettersen stort i drifta på *Korsnes*. I 1900 hadde handelsvirksomheten blitt utvidet med både et lite tran-damperi, notbruk og et salteanlegg for fisk. Som vanlig er, var store låneopptak ei forutsetning for investeringene. Ved inngangen til 1900-tallet ble det stadig tydeligere at satsinga på *Korsnes* hadde kommet ut av kontroll. Høsten 1905 måtte Waldemar Pettersen derfor holde akkordforhandlinger med sine skyldnere. Her ble blant annet, det i dag ikke helt ukjente firmaet, Helly Hansen i Moss tilkjent pant i eiendommen for 23.258 kr og 66 øre [omtrent 1,4 millioner 2010-kroner]. Drifta av handelsstedet haltet videre fram til 1908

da den endelige konkursbegjæringen ble tinglyst. Utfallet av konkursen ble at Waldemar og Annas datter Alfrida Pettersen kjøpte *Korsnes* og butikken på auksjon i 1910 for 6500,- kr. Denne ble drevet videre av Pettersen-familien fram til 1933, da Tormod Bredesen overtok.

Korsnes store datter

Gårdsnavnet *Korsnes* er knyttet til ulike navn. Av de mer kjente har vi nobellpriser-vinner Knut Hamsun, som skal ha jobbet som betjent på handelsstedet i en tid. Det er likevel ett navn som framfor noe henger igjen når man tenker på gården – Magdalene Normann. Som datter av handelsmannen på *Korsnes*, som var et knutepunkt for kommunikasjon i distriktet, var hun privilegert nok til å komme i kontakt med en rekke finere personligheter. Blant annet omreisende fotograf J. L. Johansen fanget hennes interesse for fotografering. Fotoapparatet som hun mottok i 1893 la trolig ingen demper på hennes lyst til å utdanne seg til fotograf. Den formelle utdannelsen fikk hun som lærling hos fotograf Jul Frøseth i Trondheim. Etter et toårig opphold i USA fra 1906, og påfølgende tuberkulosebehandling i Oslo, etablerte Magdalene seg i 1911 som fotograf i Harstad. Her hadde hun atelier fram til 1917. I 1915 giftet Normann seg med barndomsvennen Walter Pettersen på *Korsnes*. Ekteskapet ble ikke langvarig, og da han utvandret til USA, flyttet Magdalene til Larvik i 1918. Etter stadig magrere år flyttet hun i 1940 tilbake til *Korsnes* for å ta over drifta som poståpner og dampskipsekspeditor. Magdalene Normann bodde de 39 siste årene av sitt liv på *Korsnes*, hvor hun i en alder av 102 år, gikk bort den 10. desember 1979.¹ Magdalene huskes best for sine mange portrettfotoer av folk fra ulike samfunnslag.

Den nyeste tid

22. juni 1933 var Frida Thodals tid som butikkeier på *Korsnes* over. Konkursboet etter henne ble nå solgt til A/S *Korsnes*

Hovedgård, ved Tormod Bredesen, for 8500,- kr. Året etter overtakelsen ble handels- og jordbruksrettighetene, samt bygningene leid ut til Fritjof W. Larsen.

Gjennom den andre verdenskrig ble store deler av *Korsnes* befestet av de tyske okkupasjonsstyrkene. Her satte de spor etter seg i landskapet som tidens tann ikke visker ut.

I 1960 ble om lag ¼ av bnr. 1 *Korsnes* festet bort til ”Brødrene Hveding A/S”. Selskapet startet opp med fiskeforedling samme år. Utover 1970-tallet utviklet drifta seg mot produksjon av lutefisk og andre produkter, med stadig økende bemanning. I løpet de neste tretti årene vokste bedriften, og ved årtusenskiftet var Brødrene Hveding på *Korsnes* regnet for Norges største produsent av lutefisk. Etter store investeringer på om lag 35 millioner kroner, blant annet i et fabrikkbygg på 2400 m², ble utfordringene stadig større. Som forgjengeren Waldemar Pettersen i 1908, måtte Brødrene Hveding A/S 101 år etter gi opp næringsvirksomheten på *Korsnes*.² Alt var likevel ikke mørkt på det gamle handelsstedet. Samme høst ble selskapet ”Taste of North” startet opp, og har siden den gang videreført den tradisjonsrike lutefisproduksjonen.

Bruksdelinger på Korsnes

Fra etableringa av gårdsdrifta på *Korsnes* i 1611, ble eiendommen drevet som ett bruk fram til starten av 1900-tallet. I 1909 ble eiendommen for første gang skylddelt, da bnr. 2 *Stationen*, bnr. 3 *Håvstua* og bnr. 4 *Bryggehaugen* ble skilt ut som selvstendige bruk, med 0,01 mark i skyld. Eiendommene tilfalt etter skjøte Nikolai Normanns barn; Sverre, Borghild, Leif og Eigil. Det tok deretter 24 år før neste skylddeling. Bnr. 5 *Sanden* ble skilt ut i 1933, med 0,01 mark i skyld, før bnr. 6 *Nordli* ble eget bruk, med 0,03 mark i skyld, i 1934.

I løpet av 1950-tallet opplevde man en kraftig byggevekst på *Korsnes*, hvor hele 11 nye eiendommer ble etablert. 1950-

tallet ble avløst av et enda bedre tiår, hvor hele 16 eiendommer ble skilt ut. Den positive byggetendensen stagnerte noe utover 1970- og 1980-tallet, men man fikk se 20 nye tomter. Ettersom tre hus- og nausttomter ble skilt ut i 1994 finner vi at gnr. 77 *Korsnes* i 2009 besto av i alt 58 selvstendige bruksnummer.

SLEKTSHISTORIE FOR

KORSNES

(GNR. 77)

Av Finn Rønnebu

1. Niels Weilandt ca. 1711- juli 1786
(Bergen) g. 13/1 1738 m. **Helena/Helle
Pedersdtr Aagaard** ca.1698 – 1762
(*Skarberg 1*)

1. Inger Catarina 1741 – 1813

*Inger giftet seg i 1756 med Ole Storch
Norum , Meløy på Nordhelgeland og i
1806 med Peder Nilsen, samme sted.*

g,b m. **Ane Maria Hasse** *

1. Birgitta Kristina 18/5 1768 (3) 2.
Thomas Viger 7/4 1767 (2)

* *Enken Anne Marie Weigland gifter igjen
5/11 1787 m. Christoper Norman fra
Ulfsvåg*

2. Thomas Viger Weigandt7/4 1767- 1/4
1850 (1) g.a) 11/7 1787 m.
(mademoiselle!!) **Bergitta Lind** - df 1800
(samme sted)

g. b) 29/12 1801 m. **Kirsten Esaiasdtr** ca.
1769-

1. Anne Marie 13/7 1802 (5) 2. Bergithe
Kristina ca. 1803 (5) 3. Niels 5/10 1804

3. Anders Larsen 1752- (Hov i
Tjeldsund) g. m **Birgitta Weilandt** 18/5
1768 – 6/4 1821 (1)

1. Nils Weigland 27/2 1785 – mars 1809
2. Anne Maria Hass * 31/10.1786 –dså.. 3.

Lars 22/1 1787 4. Johan Hass 20/7 1788 – febr. 1794. 5. Ane Maria 21/4 1790. 6. Kristoffer 21/7 1792 7. Hartvig 23/10 1794. 8. Johan Hass 19/1 1797 (*Tørnes* 30). 9. Jens Hass 5/7 1799 – dså. 10. Iver 13/5 1801 – dså. 11. Henning Norman 19/5 1803 12. Marit 11/9 1805

*Paret bosatte seg i Steinsvik, Tjeldsund. Marit giftet seg med Nils Steensen, Stokke i Tjeldsund. * Familienavnet Hass/Hasse finnes i begge familier: Anders Larsen hadde en bror som var døpt Jens Hass, bodde i Fiskefjord. Birgittas mor var også født Hass.*

4. Peder Christensen * ca. 1745/50 - juni 1802 g.m **Dorthea Gabrielsdtr** ca. 1760 -

1. Gabriel 1793 2. Malena ca. 1795

* *Kan være identisk med Botn 7.*

5. Nils Norbye ca. 1796- (Sælbøe) g. a) 23/10 1821 m. **Anne Marie Hass Weigland** 13/7 1802 – mai 1823 (2)

1. Hermann Arentz 16/12 1821 2. Anne Marie 1823 – dså

g.b) m. **Bergithe Kirstina Weilandt** ca. 1803 (2)

1. Thomas Weidland 7/3 1828 2. Joris Chistine 11/5 1829 3. Niels Weiland 9/10 1830
4. Anne Marie 11/5 1832 – dså 5. Anne Elisabeth 29/8 1833 6. Kirsten Sophie 9/10 1836
7. Gutt 1839 -dså

6. Benedict Nikolai Normann ca. 1811 – 8/6 1855 (Elgsnes i Troms, foreldre: Nicolai Normann og Berthe Nilsdtr) g. 8/6 1840 m. **Magdalene Marie Olsdtr** 10/7 1819 – 29/6 1899 (Brettesnes, far: Johan Wilhelm De la Hay)

1. Bendikte ca. 1840 2. Nikolai Engmann 26/1 1843 (7) 3. Johan Konrad 17/8 1844
4. Randinaldo 15/1 1846 – 24/12 1868 5. Mathilde Elise 23/7 1847 * 6. Marius Martinus 4/2 1850 – 24/8 1885 7. Karoline Fredrikke 4/5 1851 – død tidlig
8. Hanna 18/1 1854 – 7/2 1936

Mathilde giftet seg 1/7 1874 m Oluf Kavli 22/1 1837, Tr.heim, far: Anders Olsen Kavli.

7. Nicolai Ingemand Normann 26/1 1843 *- 3/2 1923 (6) g. ca 1871 m **Marie Margrethe Heyerdahl Normann** 18/10 1847 – 11/7 1934 (Heierdal, Ringsaker i Hedemark)

1. Magdeline 1871 2. Marta Dorthe Halvordine 11/8 1873 3. Christian August Heierdahl 19/2 1875 4. Magdalene Marie 1/1 1877 – 10/12 1979
5. Bendikt Nikolai 22/4 1878 – 24/7 1881
6. Leonarda 12/5 1879 7. Signe 12/3 1881 – 25/11 1884
8. Borghild 18/8 1882 – 8/3 1986 9. Ragnvald 14/12 1885 – dså 10. Sverre 1/1 1888 – 6/3 1940 10. Leiv 30/4 1890 11. Eigil 18/6 1892

Nicolai fikk datteren Lydia Olufa Elisa 2/7 1870 med Hanna Kristina Stenersdtr. Marta giftet seg med Johan Anders Bjørseth (1874). De fikk datteren Kaia Ragnhild 15/5 1897. Paret er i Tysfjord i 1900. Magdalene giftet seg i 1915 med Walther Arthur Petersen (9). Leonarda giftet seg i 1908 med Johannes Storstrøm (f.1882), Lilleelvdal: Far: Andreas Juliussen)

8. Hans Johan Hagerup Johannessen 1846 – 25/12 1931 (Bodø, født ”Nordfjord i Folden 19/2 1854” g. 31/7 1877 m. **Anne Jacobsdtr** 1/3 1855 – 14/2 1951(*Storjord* 25)

1. Sandra Jørgine 26/4 1878 2. Johanna Marie 10/7 1879 3. Julius Ingvald 31/8 1880 – df 1900? 4. Amandus 1882 – 1/8 1957 5. Selma Elise 10/4 1885 * 6. Harald 5/2 1887 7. Ragnvald 1889 8. Svanhild 27/2 1893 9. Konrad Dahl 27/4 1895 10. Vilhelm Berjer 20/7 1897 – 17/5 1916 11. Udøpt jente 25/11 1900

Selma gift 1904 med Nikolai Hansen. Se Rørvik 15, bosatt Ulsvåg.

9. Waldemar Angel Petersen 18/1 1864 – 21/10 1928 (Gildeskål) g. m. **Anna Petersen** 17/5 1859 – 6/7 1931 (Næsna)

1. Walter Arthur 1882 2. Parelius 1884 3. Borghild 123 1887 3. Frida 1890 4. Harald 1894 5. Hjørdis 5/9 1900 – 26/8 1901

De fire første barna var født i Gildeskål. Walter giftet seg i 1915 med Magdalene Norman (7). Paret senere til Amerika. Frida og Harald flyttet til Vesterålen.

10. Hans Angel Kristensen 23/9 1873 – 2/11 1941 (*Botn* 35) g. 8/9 1901 m. **Sara Deodora Lovise Henriksdtr** 1880 – (*Helland* 38)

1. Amanda Kornelia 7/7 1902 2. Kristian Ottar Julius 26/9 1903 (**11**) 3. August Emil 6/2 1904 4. Halfdan 8/4 1905 – 27/10 1983 5. Borghild Pauline 19/6 1907 - 1939 6. Haakon Severin 14/4 1909 (*Bogen* 73) 7. Peder Emil 14/4 1909 – dså 8. Bergliot 30/9 1910 – 7/9 1941 9. Pareli Johan 7/2 1912 (*Kjøpsvik* 197) 10. Leif Johan 9/11 1913 11. Sverre Kornelius

16/1 1915 – 21/6 1937 12. Klara 9/8 1918 – 23/10 1977 13. Wilma Magdalene 22/10 1920 – dså 14. Marie Nilsine 22/10 1920 – dså 15. Erling

Familien bodde også i Botn. Halfdan til Gratangen, gift med Bergitte.

11. Kristian Ottar Julius Hansen 26/9 1903 – 14/3 1993 (10) g. 9/7 1932 m. **Gudrun Helene Olafsen** 2/6 1910 – 27/2 1988 (Hamarøy, far: Olaf Jonassen)

1. Kåre Andreas 23/6 1931 – 19/6 2001 2. Aase 8/6 1934 (*Bogen* 94) 2. Sverre Roald 4/4 1940 (**21**)

Aase fikk sønnen Leif Bjørnar 16/3 1955, far: Alvin Olsen (1932) fra Buksnes. Samme par fikk datteren Rigmor 14/5 1957. Kåre flyttet til Grimstad, gift m (e.o) Muriel E. Scrase (1930) fra England. Senere gift med Magny Rønning (Hemnesberget) og bosatt i Kristiansand. Rigmor til Tverlandet utenfor Bodø, gift med Terje Larsen(1953) fra Beiarn

12. Marselius Johansen 8/3 1900 – 20/12 1997 (Tysnes i Hamarøy) g. 1928 m. **Kari Henriette Mikkelsen** 16/11 1906 – (Lødingen)

1. Harry 27/1 1928 2. Viggo 11/4 1931 (**28**) 3. Edith 22/10 1935 4. Nancy 22/10 1935

Familien flyttet til Tysnes, men Viggo dro senere tilbake til Korsnes og er etablert der.

13. Lauritz Bernhard Bredesen 16/3 1869 – (Kalvik 18) g. 14/5 1893 m. **Anna Margrethe Edvardsdtr** 1871 - (Herøy, far: ungk: Edvard Mathias Hansen)

1. Alma Sidonie Jæger 9/9 1896 2. Tormod Seterdal (Cederdahl) 28/4 1898 (18) 3. Tora Marie 1900 – 11/11 1919

Fam er ikke i Tysfjord v. Ft 1900

14. Erling Mikalsen/Hansen 1902 - 23/2 1990 (Hestvik 11) g. 19/12 1939 m. **Konstane Paulsen** 17/11 1892 – 11/1 1989 (Nesna, far: Paul Knutsen)

15. Halvard Rikard Hansen 1900 – (Kjøpsnes 59) g. 31/5 1925 m. **Peroline Hansine Kristiansen** 5/5 1904 – 24/12 1987 (Molvik i Hamarøy, far: Kristian Pedersen)

1. Liv Hjørdis 11/7 1925 2. Reidun Hennie 9/12 1927 (16) 3. Åge Kristian 10/9 1939 (22)

Liv fikk sønnen Helmut Åge 20/6 1945, far: Helmut Werremeyer (22/9 1915), Osnabruck, Tyskland

16. Jarløyv Kristensen 1917 – (Skarberg 33) g. 20/9 1947 m. **Reidun Hansen** 1927 – (15)

1. Vigdis 28/1 1948 2. Jan Roger 1951 3. Finn Erik 30/1 1953 4. Turid 3/4 1967

Vigdis fikk sønnen Tommy (Kristensen) 22/4 1967 og datteren Heidi 4/12 1968, far: Øystein Haug (1947) fra Mo. Vigdis giftet seg senere med Jørn Håkon Vågen (1947) fra Trondheim.

17. Kåre Eker Ursin 1930 – 11/1 1990 (Bogen 78) g. 31/12 1954 m. **Margith Hansine Hansen Sollie** 26/7 1930 – (Svolvær)

1. Roy- Bjørnar 19/8 1955 2. Marit Karin 26/12 1957

Familien til Bodø. Roy Bjørnar gift 2001 med Anita Bergholt (1961) Bodø

18. Tormod Bredesen 1898 – 1/8 1968 (13) g. 1934 m. **Ingeborg Bjørge** 10/5 1907 – 3/2 2000 (Hosanger)

1. Kaspara 1/8 1937 2. Kristian August 24/4 1939 3. Jente 18/3 1941 4. Arvid 18/3 1941 5. Irene Therese 1/10 1943 6. Tormod 21/1 1947 7. Frank 7/7 1953 (26)

Fra tidligere har Tormod datteren Randi 21/9 1921 (Bogen 88). Randi ble født i Sør-Varanger og Aud 31/5 1920 (Drag 72) og Thorbjørn 17/2 1923 (Drag 83). Kaspara giftet seg i 1961 med Jens Nilsen (1930) fra Nordkapp. Irene giftet seg i 1963 med Roy Fjell (1939) fra Hamarøy. Tormods første kone het Kaspara og var født på Ekkerøy 3/7 1933. Hun døde 3/7 1933. Tormod flyttet da tilbake til Tysfjord med de tre barna. Tormod (1947) giftet seg med Jorunn Karlsen.

19. Peter Andreas Smith Pettersen 17/12 1916 – (Tysnes i Hamarøy, far: Kristian Pettersen) g. 14/10 1950 m. **Anna Nilsen** 1927 – (Kikvik 27)

1. Karin 14/6 1950 2. Gerd 29/12 1953 3. Kjell Johan 30/1 1933

Karin giftet seg i 1970 med Kjell Ole Einan fra Malm i Nord- Trøndelag. Gerd giftet seg i 1975 med Hans Jørgen Andreassen (1949) fra Fredrikstad.

20. Kristian Markus Lian 10/6 1923 – 30/4 1990 (Ankenes) g. 1954 m. **Jenny Ursin** 1933 – 28/11 1994 (*Bogen* 78)

1. Martin Hugo 1956 –1972 2. Evy Britt 25/1 1958 (*Storjord* 46) 3. Rolf Magne 1/3 1959 4. Helge Walther 25/3 1963 5. Yvonne Hilde 7/5 1969

21. Sverre Hansen 1940 – (11) g. 22/7 1961 (e.o) m. **Edith Rigmor Hals** 15/11 1942 – (Dverberg, far: Ingvart Hals)

1. Anita 21/10 1960 2. Judy Iren 3/8 1962

Sverre senere til Grenland i Telemark

22. Åge Hansen 1939 – (15) g. 1/4 1961 m. **Anny Hestnes** 1932 – (*Undereide* 28)

1. Monika Eirin 21/9 1961 2. Geir Helge Leif 17/10 1963 3. Ann – Aashild 23/3 1967

Monika gift med Jørn Inge Johansen (29/9 1959). De fikk sønnen Tony Richard 6/9 1982

23. Knut Martin Skårnes 1928 – (*Skårnes* 15) g. 1969 m. **Rigmor Skårnes [Korsvoll Stjerne] f. Hansen*** 16/4 1934 – 10/12 1988 (Oslo/Trondheim) (Foreldre Ingeborg Thorvaldsen ,Flekkefjord, og Hartvig Hansen, Oslo)

1. Knut Morten 27/2 1970 (29)

*Rigmor Hansen g.m. ? **Korsvoll** (tidligere gift, nå skilt)

1. Trygve

*Rigmor Hansen samboer med ? **Håkenstad**

2. Rolf Håkenstad (død) (30)

*Rigmor Hansen og **Peder Johan Stjerne**

3. Ingunn Solveig f. 1956 (31) 4. Jan Peder f. 1956 (33) 5. Per Roger Stjerne f. 1957 (32) 6. Roy Johan f. 1959 (34) 7. Fred Hartvig f. 1961 (35) 8. Kåre Rune f. 1962 (36)

24. Rudolf Jakobsen 1948 – (*Haukøy* 44) g. 6/8 1976 m. **Harriet Snefrid Johansen** 1/1 1954 – (*Rørvik* 31)

1. Heidi Magdalena 27/2 1973 2. Annika 24/5 1974 3. Ronny Anders 30/6 1977 4. Mari 24/8 1980

25. Kjell Olaf Hveding 27/10 1946 – (Hamarøy) g. 1972 m. **Solveig Slutås** 1950 – (*Bogen* 91)

1. Kristin 8/6 1973 2. Lena 3/10 1975

26. Frank Bredesen 1953 – (18) g. m. **Eli Skjellnes** 1956 – (*Lysvold* 20)

28. Viggo Johansen 1931- (12) g. 30/6 1951 m. **Laila Fissum** 3/12 1931- (Trondheim)

1. Liv Vigdis 4/10 1951 2. Margareth 21/2 1955 3. Vidar 7/4 1958 4. Stig 29/2 1964

Liv Vigdis til Alta. Vidar til Sandefjord og Stig til Berlevåg

29. Knut Morten Skårnes (1970 -) (23) g.
m. **Monica Olsen**

1. Knut Markus 2. Viktor Harry 3. Lasse
Johan 4. Kaia Sofie

30. Rolf Håkestad (23) tidligere g.m.
Vigdis Ustad

1. Ketil 2. Hanne

31. Ingunn Solveig Stjerne (1956) (23)
g.m. (a) **Eivind Skårnes**

1. Trond Eirik Sigurd 2. Tone Elisabeth

(b) (samboer) **John Arnesen**

1. Jeanette

32. Per Roger Stjerne (1957) (23)
tidligere g.m **Beate Grande**

1. Pia 15/10 1990* 2. Kine 8/4 1993
3. Anya 26/4 1999

*Pia er mor til datteren Sofie f. 6/4 2010

33. Jan Peder Stjerne (1956) (23)
tidligere g. m. **Edel Johansen**

1. June Elise

34. Roy Johan Stjerne (1959) (23) g.m.
Tone Pedersen

1. Kim 2. Stian Job

35. Fred Hartvig Stjerne (1961) (23)
samboer m. **Anita Holm**

1. Line 2. Lise

36. Kåre Rune Stjerne (1962) (23)
tidligere g.m. **Birgitte Johanne Eggen**

1. Camilla 2. Charlotte 3. Håkon
4. Caroline 5. Celine 6. Martin Tobias

SLUTTNOTER:

¹ Etter heftet: "Fotograf Magdalene Norman
1877 – 1979". Trondarnes
Distriktsmuseum.

² Lokalavisa SaltenPosten - 60-årsjubilant med
ambisjoner og optimisme. 13. oktober 2006.